

Мехмед-паша Соколовић и Дон Педро Охмучевић Гргурић

Објављено: 15.08.2016.год.

Са ове двије личности историја као да се поиграла. Рођени су као Срби, живјели су у исто вријеме, али нису били православни, и служили су две велике стране империје, успињући се до скоро самог врха моћи далеко од своје родне груде.

Мехмед паша Соколовић, рођен је као Србин православац (Баја, по Дубровчанима Бајица) у близини данашњег градића Рудог у источној Босни. Турци су га отели у познатом процесу „данак у крви“ када је имао између 16-18 година, а до тада је учио школу у манастиру Милешева.

У Цариграду је преведен на ислам и обучаван за јаничара приликом чега се показао као изузетно бистар и способан ученик. Брзо је напредовао у служби, па је тако 1546. године постављен за главнокомандујућег османске ратне морнарице. На врхунцу своје моћи 1565. године постао је велики везир, други човјек царства, одмах иза султана.

Дон Педро Охмучевић Гргурић је има сличан успон у шпанској империји. Рођен је у околини Сланог код Дубровника као Петар, од оца Ивеље. У шпанској империји прославио се у ратној морнарици, нарочито послије битке код Лепанта 1571. године, уздигавши се до ранга адмирала. У својим настојањима да добије привилегије и племићки наслов, послужио се фалсификовању свога поријекла представљајући себе као потомка средњовјековне српске властеоске породице Охмучевић. Зарад тога потрудио се да направи лажне исправе које би посвједочиле његово племићко поријекло, па је тако направио лажне родослове и друга документа.

Оба ова, да тако кажемо, одрођена Србина, ипак су истицали своје српско поријекло на сличан начин, то јесте позивајући се на српске средњовјековне државе. Мехмед-паша Соколовић је говорио за себе да „потиче од деспота Србије“ како је рекао Јакопу Рагацинију. Француски посланик у Цариграду Франсоа де Ноај, уз љутњу је говорио како Дубровчани добро пролазе на Порти, зато што је Соколовић „њихов велики пријатељ, и то тим пре јер је Србин и рођен је сасвим близу града Дубровника“.

Петар Охмучевић се позивао на традиције царске Србије, и то тако што је, шпанској администрацији у Напуљу (шпанска краљевина је у то вријеме владала Напуљем) понудио фалсификовани грбовник који доказују славну прошлост Душановог царства и рода Охмучевића. Дон Педро је, за наводног свога претка, истицао ћесара Рељу (Хрељу) из XIV вијека, који је био Душанов велможа и умро је без потомака, као монах у манастиру Рила у Бугарској 1342. године.

Дакле, Мехмед паша Соколовић се позивао на српску деспотовину, а дон Педро на српску царевину.

Својим радом и утицајем, ова два знаменита Србина, урадили су по још једну значајну ствар за српску историју у културу.

Мехмед-паша Соколовић је за вријеме свога утицаја у османском царству дозволио обнову Пећке патријаршије 1557. године, на чије чело је поставио свога рођака Макарија Соколовића.

Пећка патријаршија одиграће незамјенљиву улогу у борби за очување српског идентитета и духовности, па је тако и улога Мехмеда Соколовића, без обзира, било да је вођена интересом или осјећајем припадности српском народу, велика и вођена невидљивим историјским нитима у неку руку предодређена.

Са друге стране, дон Петар Охмучевић, са својим измишљеним грбовником Душановог царства, покренуће читаву тзв. илирску хералдику, којом ће се користити и многе историјске личности и народни покрети након Охмучевића. Кроз илирску хералдику живиће и традиције српске средњовјековне државности, којом ће се служити српски али и хрватски народни покрети.

Илирска хералдика коју је започео Петар Охмучевић, имаће велики утицај и на српске устанике у Првом српском устанку, у чијим се симболима осликавао идеолошки образац историјског континуитета са средњовјековном Србијом, конструисан још у илирској хералдици.

Тако су ове двије историјске личности, далеко од свог народа напредовале у туђим империјама и живјели у туђим културама, али свој идентитет нису могли да избришу, а идентитет није само истицање свога народног имена.

*Аутор: Борис Радаковић,
Фронтал*